

ด่วนที่สุด

ที่พิเศษ 05/2569

3 มีนาคม 2569

เรื่อง ขอร้องเรียนปัญหาการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อนายจ้างและแรงงานข้ามชาติ

เรียน นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

ตลอดปี 2568 และต้นปี 2569 กระทรวงแรงงานได้นโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยมีมติคณะรัฐมนตรี ทั้งเปิดจดทะเบียนใหม่และต่ออายุกลุ่มเดิมที่กำลังจะหมดอายุ ทั้งกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568 รวมทั้งกลุ่มเปิดจดทะเบียนผ่อนผันตามมติกรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาผลกระทบจากการจัดการแรงงานข้ามชาติทั้งต่อนายจ้างและแรงงานข้ามชาติ ทั้งในเรื่องความล่าช้าในการต่ออายุระยะเวลาในการดำเนินการต่ออายุของกลุ่มแรงงานลาวและเวียดนามที่มีระยะเวลาการดำเนินการเพียง 5 วันทำการ ความล่าช้าในการยื่นขออนุญาตทำงาน การแจ้งเข้าทำงานในระบบ E-work permit ทำให้แรงงานข้ามชาติจำนวนมากเสี่ยงหลุดระบบที่กำลังผลักดันให้เศรษฐกิจไทยก้าวเข้าสู่ภาวะสุ่มเสี่ยง และส่งผลกระทบต่อนายจ้างและแรงงานข้ามชาติใน 5 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ระบบ e-WorkPermit กลายเป็นภาระของนายจ้างและแรงงาน

การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-WorkPermit) เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2568 แทนที่จะช่วยอำนวยความสะดวก กลับกลายเป็น "คอขวด" ที่สร้างความเสียหายอย่างมหาศาล เช่น แรงงานข้ามชาติและนายจ้างไม่มีข้อมูลของตนเองในระบบ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการยื่นขอต่อใบอนุญาตทำงาน หรือแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว (แจ้งเข้าได้) ปัญหาเรื่องการแจ้งเข้าที่ระบบให้ตัวแรงงานข้ามชาติต้องดำเนินการยื่นแจ้งเข้าก่อน และต้องไปดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลกับศูนย์บริการ E-Workpermit หลังจากนั้นนายจ้างจึงจะแจ้งเข้าได้ แต่ก็พบว่าคิวในการนัดหมายไปดำเนินการมีจำนวนมากไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามเงื่อนไขของการเปลี่ยนนายจ้าง เมื่อนายจ้างไม่สามารถดำเนินการแจ้งเข้าใน 15 วันก็ต้องมีโทษตามกฎหมาย และเมื่อไม่สามารถยืนยันการเปลี่ยนย้ายนายจ้างในเวลา 60 วันก็ทำให้แรงงานข้ามชาติกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวขัดกับหน้าที่ของคนต่างด้าวและนายจ้างตามกฎหมายที่แต่ละคนต่างก็มีหน้าที่ที่จะแจ้งเข้าของตนเอง แม้จะมีการแจ้งและหารือไปทางบริษัท Outsource และทางกรมการจัดหางานเป็นระยะแต่ก็ไม่ได้แก้ไขให้ตรงจุดและเรียบร้อยได้ นอกจากนี้แล้วกระบวนการอนุมัติก็มีความล่าช้าลงจากเดิม เนื่องจากต้องตรวจสอบเอกสารโดยระบบ E-work permit ก่อน เมื่อเอกสารถูกต้องก็จะส่งต่อไปให้สำนักงานจัดหางานพื้นที่ตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วถึงจะมีการอนุมัติคำร้องอีกที ทำให้พบว่ากระบวนการตั้งแต่ยื่นเอกสารไปจนถึงการอนุญาตต้องใช้เวลามากถึง 15 วันหรือมากกว่านั้น ระบบที่ขาดเสถียรภาพส่งผลให้แรงงานมากกว่า 1 ล้านคน

ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงที่จะกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมายเพียงเพราะการแก้ไขที่ล่าช้า และการกลับไปใช้วิธีการยื่นเอกสารแบบเดิม (Manual) สะท้อนถึงการขาดการวางแผนสำรองที่รัดกุม และสร้างความสับสนวุ่นวายแก่นายจ้างทั่วประเทศ ที่มีขงขามีผู้เกี่ยวข้องทั้งนายจ้างและผู้ประกอบการอื่น ๆ ได้ออกมาเรียกร้องและหารือกับกรมการจัดหางานหลายครั้ง จากหลายกลุ่ม แต่ก็ไม่มีมีการแก้ไขปัญหาระบบทั้งหมด ที่ผ่านมามีผู้เกี่ยวข้องทั้งนายจ้างและผู้ประกอบการอื่น ๆ ได้ออกมาเรียกร้องและหารือกับกรมการจัดหางานหลายครั้ง จากหลายกลุ่ม แต่ก็ไม่มีมีการแก้ไขปัญหาระบบทั้งหมด และไม่เห็นความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาของกรมการจัดหางานเลย

2. ปัญหาเรื่องการตรวจสอบสุขภาพและประกันสุขภาพ

ในการดำเนินการยื่นขออนุญาตทำงาน ประกาศกระทรวงแรงงานได้ระบุให้สามารถดำเนินการตรวจสอบสุขภาพและประกันสุขภาพได้ที่สถานพยาบาลของรัฐ และสถานพยาบาลเอกชน ปัญหาในปี 2568 นายจ้างจำนวนหนึ่งพบปัญหาใบรับรองแพทย์ปลอม หรือการออกเอกสารโดยไม่มีตรวจสอบจริงกว่า 400,000 ฉบับ รวมทั้งสถานพยาบาลเอกชนบางแห่งไม่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ซึ่งปัญหาดังกล่าว คือภัยคุกคามต่อระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อของไทยอย่างร้ายแรง ในขณะที่โรงพยาบาลรัฐถูกจำกัดการเข้าถึงระบบออนไลน์โดยไม่มีมีการเชื่อมโยงระบบการส่งเอกสารการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพผ่านระบบออนไลน์ได้ทำให้สร้างปัญหาแก่นายจ้างในการต้องแสกนเอกสารและแนบเข้าระบบอีกครั้ง สิ่งนี้ไม่เพียงแต่สร้างความไม่เท่าเทียมในสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพ แต่ยังสื่อถึงการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนสุขภาพเอกชนมากกว่าการคำนึงถึงความปลอดภัยทางสาธารณสุขของประชาชน ความพยายามในการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องระยะเวลาในการตรวจสุขภาพ เพื่อเปิดให้มีการตรวจสุขภาพและซื้อประกันสุขภาพของเอกชนได้ รวมทั้งการขาดการวางแผน การเชื่อมต่อข้อมูลกับกระทรวงสาธารณสุข ก็ยิ่งส่งให้ระบบดูแลด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติมีความเสี่ยงต่อระบบดูแลด้านสุขภาพสูงขึ้น เช่น เมื่อซื้อประกันเอกชน 6 เดือน และพ้นระยะเวลาคุ้มครอง หรือค่าใช้จ่ายในการรักษาเกินกว่าที่บริษัทประกันเอกชนครบกําหนดก็ทำให้แรงงานข้ามชาติไปใช้บริการโรงพยาบาลรัฐโดยไม่มีหลักประกันสุขภาพและไม่สามารถจ่ายค่าบริการได้ ทำให้มีความเสี่ยงเกิดภาระหนี้แก่โรงพยาบาล การออกแบบแนวปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีการไม่มีการประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของการบริหารจัดการของกรมการจัดหางาน และส่งผลกระทบต่อนายจ้างและแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งสร้างความเสี่ยงต่อระบบสุขภาพของประเทศ

3. ปัญหาค่าหัวคิวในการจัดทำเอกสารแสดงตน (CI) ของแรงงานจากเมียนมา

นโยบายที่เปิดช่องให้ประเทศต้นทางและนายหน้าเรียกเก็บ "ค่าหัวคิว" ในอัตราที่สูง โดยเฉพาะกรณีแรงงานเมียนมา (ค่าจัดทำ CI 710 บาท และภาษีซ้อนอีก 1,800 บาท) คือการซ้ำเติมผู้ประกอบการและแรงงานในสถานะเศรษฐกิจซบเซา แม้จะมีการแจ้งร้องเรียนไปทางกรมการจัดหางาน ก็ยังไม่มีแนวทางในการตรวจสอบขบวนการเหล่านี้ จนท้ายที่สุดแรงงานข้ามชาติไม่สามารถทำเอกสาร CI ได้ทันและไม่สามารถตรวจลงตราวีซ่าได้ ทำให้กลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย

4. ระยะเวลาในการต่อใบอนุญาตทำงานที่มีเวลาจำกัดตามมติคณะรัฐมนตรี 2 ธันวาคม 2568

จากการที่มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 ให้มีการต่ออายุใบอนุญาตทำงานทั้งในกลุ่มแรงงานลาวและเวียดนามตามมติคณะรัฐมนตรี 4 กุมภาพันธ์ 2568 ซึ่งจะหมดอายุในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2569 และกลุ่มแรงงานเมียน

มา ลาว และเวียดนามตามมติคณะรัฐมนตรี ตามมติคณะรัฐมนตรี 24 กันยายน 2567 ซึ่งจะหมดอายุในวันที่ 31 มีนาคม 2569 ซึ่งในการดำเนินการสำหรับกลุ่มแรงงานลาวและเวียดนามที่จะหมดอายุในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2569 ได้มีการกำหนดให้มีการดำเนินการในขั้นตอนการตรวจสอบสุขภาพ ทำประกันสุขภาพและขอต่อใบอนุญาตทำงานได้ระหว่างวันที่ 7-13 กุมภาพันธ์ 2569 หรือมีเวลาดำเนินการเพียง 5 วันทำการเท่านั้น และยังพบว่า การดำเนินการตรวจสอบสุขภาพของสถานพยาบาลของรัฐยังไม่สามารถเปิดดำเนินการตรวจสอบสุขภาพ และยังไม่มี ความชัดเจนในการดำเนินการตรวจสอบสุขภาพจนทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน และกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย ในขณะที่แรงงานพม่า ลาว และเวียดนาม ซึ่งจำนวนแรงงานข้ามชาติที่ต้องดำเนินการประมาณ 900,000 คน โดยมีระยะเวลาดำเนินการเพียง 30 วันทำการ ซึ่งมีความเสี่ยงในการทำงานเดียวกันว่าอาจจะดำเนินการไม่ทันตามเงื่อนไขของประกาศกระทรวงแรงงาน และอาจจะกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมายได้ การกำหนดแนวปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนและระยะเวลาในการดำเนินการส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อนายจ้างและแรงงานข้ามชาติ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานจากเมียนมาตามมติคณะรัฐมนตรี 8 กรกฎาคม 2568 ที่มีความล่าช้ามาต่อเนื่องและจนไม่สามารถดำเนินการยื่นได้ทันจนต้องมาตรการในการเปิดช่องทางเฉพาะให้ แต่ก็พบว่า มีแรงงานข้ามชาติจำนวนหนึ่งไม่ได้รับหนังสือขอรับการตรวจลงตราวีซ่า (calling visa) ได้ทันทำให้ส่วนหนึ่งกลายเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมาย และจำนวนหนึ่งต้องเสียค่าปรับเนื่องจากการต่อวีซ่าล่าช้า ความล่าช้าและผิดพลาดของระบบการต่อใบอนุญาตทำงานนี้ได้สร้างภาระให้แก่ นายจ้างและเป็นสาเหตุทำให้แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายมากขึ้น การปล่อยปะละเลยต่อพฤติกรรมของนายหน้า หรือผู้แสวงประโยชน์จากการเรียกเก็บค่าคิหน้าศูนย์ การขาดการประสานกับประเทศต้นทางในเรื่องแนวทางการดำเนินการ รวมทั้งการขาดการโต้แย้งในเรื่องการจัดเก็บภาษีซ้อนซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทยโดย ได้สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการบริหารของกรมการจัดหางาน และสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว และส่งผลกระทบต่อ นายจ้าง รวมทั้งประเทศไทยโดยรวม

5. วิฤตขาดแคลนแรงงานจากนโยบายที่แข็งตัว

ความขัดแย้งบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา และการปิดด่าน ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรและประมงอย่างรุนแรง แต่ นโยบายรัฐกลับไม่มีความยืดหยุ่นพอที่จะขยายเวลาหรือผ่อนปรนให้แก่กลุ่มมาตรา 64 หรือกลุ่มผ่อนผัน การผลักดันให้แรงงานที่มีทักษะเหล่านี้ออกจากระบบ คือการทำลายสายพานการผลิตของธุรกิจไทยโดยตรง และส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานอย่างเฉียบพลันมากกว่า 400,000 คน

เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นระบบและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และป้องกันแรงงานข้ามชาติหลุดระบบกลายเป็นแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย จึงขอร้องเรียนให้รัฐมนตรีว่าการแรงงานแก้ไขปัญหาของนายจ้างและแรงงานข้ามชาติตามประเด็นปัญหาข้างต้นอย่างเร่งด่วน โดยข้อเสนอดังนี้

1. พิจารณาทบทวนการดำเนินการผ่านระบบ E-work permit ให้แรงงานข้ามชาติและนายจ้างสามารถยื่นขอแจ้งเข้าได้ด้วยตนเอง ผ่านการหาข้อมูลรายชื่อและเลขประจำตัวของแรงงานข้ามชาติ ไม่ใช่เงื่อนไขในการจัดเก็บอัตลักษณ์มาสร้างภาระ รวมทั้งดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการดำเนินการผ่านระบบ E-work permit โดยเร่งด่วน รวมทั้งพิจารณานำแรงงานข้ามชาติที่อาจจะหลุดระบบเนื่องจากข้อจำกัด

ในการดำเนินการผ่านระบบ ให้สามารถยื่นแจ้งเข้า ขอดำเนินใบอนุญาตทำงานเพื่อกลับมาทำงานอย่างถูกกฎหมายต่อไป เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากความล่าช้าของระบบ E-workpermit

2. พิจารณาขยายระยะเวลาในการดำเนินการตรวจสอบและซื้อประกันสุขภาพสำหรับกลุ่มต่อใบอนุญาตทำงานออกไปอีกอย่างน้อย 60 วันโดยให้สามารถยื่นขออนุญาตทำงานและให้ทำงานไปก่อนระหว่างรอการผลการตรวจสอบ และการอนุมัติใบอนุญาตทำงาน
3. ให้ดำเนินการเชื่อมระบบการส่งผลการตรวจสอบและประกันสุขภาพของสถานพยาบาลรัฐตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขโดยเร่งด่วน รวมทั้งพิจารณาตรวจสอบรพ.เอกชนที่มีปัญหาในการตรวจสอบสุขภาพที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการควบคุมโรคระบาดที่เป็นความเสี่ยงทางความมั่นคงด้านสุขภาพของประเทศ นอกจากนั้นแล้วให้พิจารณาแก้ไขการซื้อประกันสุขภาพก่อนการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมจาก 6 เดือนเป็น 3 เดือน โดยเน้นการให้นายจ้างต้องขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนตามเงื่อนไขของกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาสิทธิเข้าซ้อนโดยไม่จำเป็น และป้องกันการทำผิดกฎหมายประกันสังคมของนายจ้าง
4. พิจารณาเจรจากับประเทศต้นทางในการทำเอกสาร CI โดยควบคุมในเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดทำที่มีความเสี่ยงต่อการจัดเก็บภาษีซ้อน และการเอื้อต่อการจัดเก็บค่าหัวคิวภายในศูนย์ CI ที่จะส่งผลให้เกิดภาระหนี้และกลายเป็นการบังคับใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย ในกรณีที่มีความล่าช้าในการดำเนินการของศูนย์ CI ที่อาจจะส่งผลให้แรงงานข้ามชาติไม่สามารถตีวีซ่าได้ทัน ให้พิจารณาเงื่อนไขการผ่อนผันการตรวจลงตราวีซ่าไปก่อน จนกว่าจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแรงงานผิดกฎหมาย และการขาดแคลนแรงงานต่อไป
5. พิจารณาการต่อใบอนุญาตทำงานสำหรับกลุ่มแรงงานกัมพูชาที่ทำงานในประเทศไทย ที่ได้รับการจัดทำเอกสารจากทางราชการไทยแล้ว ทั้งได้รับอนุญาตทำงาน หรือจัดเก็บอัตลักษณ์บุคคลแล้ว ให้สามารถทำงานในประเทศไทยต่อ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยใช้ควบคู่กับมาตรการตรวจสอบการทำงานที่เข้มข้นมากขึ้น รวมทั้งพิจารณาการขยายเวลาการทำงานของกลุ่มที่ยื่นขออนุญาตทำงานตามมาตรา 64 ของพรก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวที่กำลังจะหมดอายุในเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ออกไปอีกอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรในพื้นที่ชายแดน

จากความล้มเหลวในการบริหารจัดการของกรมการจัดหางานและสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ตามข้อร้องเรียนข้างต้น ได้ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อนายจ้าง แรงงานข้ามชาติ สร้างความเสี่ยงให้กับประเทศไทย และเอื้อต่อการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ส่งผลให้เกิดแรงงานผิดกฎหมายและการขาดแคลนแรงงาน และขัดต่อนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงแรงงานอย่างร้ายแรง ในขณะที่กลุ่มนายจ้างที่กลุ่มนายจ้างที่ใช้แรงงานต่างด้าว เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ ได้ร้องเรียนและจัดทำข้อเสนอ รวมถึงได้ใช้กลไกทางกฎหมายและการตรวจสอบในทุกช่องทาง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากกรมการจัดหางาน และ

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว จะมีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากต้องกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย และทำให้นายจ้างหลายรายต้องได้รับผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ และความเสี่ยงถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ดังนั้น จึงขอเรียกร้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานพิจารณาลงโทษต่อความผิดพลาดในการบริหารจัดการของผู้บริหารกรมการจัดหางาน และสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวโดยรวดเร็ว เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อนายจ้างและประเทศไทยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มนายจ้างผู้ใช้แรงงานต่างด้าว และ เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ